

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

"וישלח יעקב מלאכים לפניו" (לב, ד)

פירש"י מלאכים ממש. יש לעורר כמה שאלות בפרשה זו : א. קושיית האור החיים הק', למה השתמש יעקב במשרתי עליון לשלוח מלאכים ממש בשליחות שיכולה להיות ע"י בני אדם. ב. תיבת "לפניו" נראה כמיותר, כי ענין שליחות מלאכים נזכרו ב' פעמים בפרשת חקת, "וישלח משה מלאכים", "וישלח ישראל מלאכים", ולא כתיב שם "לפניו".

ג. עם לבן גרתי, אמרו חז"ל גרתי בגימטריא תרי"ג, לרמז שעם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי. וקשה הלא חפץ למצוא חן בעיני עשו, ומי ששומר תרי"ג מצוות אינו מוצא חן בעיני עשו.

ד. הלא עשו אמר "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי", ולמה הלך לקראתו למלחמה בחיי אביו. ויש לומר, כי עיקר התנאי בברכת יצחק לעשו היה, והיה כאשר תריד, אז ופרקת עולו, וח"ו לא יחולו הברכות על יעקב, כי ברך אותו "ויתן לך האלוקים" במידת הדין, אם יהיה זכאי, ולכן חשב עשו, אין לי זמן מוכשר יותר מזה, כי היה עשרים שנה בבית לבן והתרחק מלימוד התורה ומקיום המצוות, כי אם יבוא לבית אביו יהיה עוד הפעם בבחינת איש תם יושב אהלים, ואיך אוכל לו, על כן חשב שאם לא עכשיו אימתי. ויעקב הבין זאת, על כן שלח לו ותרי"ג מצוות שמרתי גם בבית לבן, ואני במדרגתי הקודמת שהייתי בבית מדרשו של שם ועבר. ואם אין אתה מאמין לי, שלח לו המלאכים שנבראו מכל המצוות. על כן כתיב וישלח יעקב מלאכים "לפניו", המלאכים שלו, שנבראו ממעשים טובים שלו שלח לעשו, "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך" אלו המלאכים צריכים להגן לפניו בכל עת צרה וצוקה, אבל המלאכים מהמחנה השני, כדכתיב "מחניים", שהיו לו שתי מחנות, המלאכים שלו ומלאכי מעלה משרתי עליון שבאו לכבודו, את אלו לא שלח לעשו, רק המלאכים שלו שלפניו כנ"ל.

(בית אהרן להגה"ח ר' שלמה זלמן הורוביץ זצ"ל אב"ד פאטיק)

"ארצה שיעיר שדה אדום" (לב, ד)

רש"י אומר כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילה שמים ה"א בסופה. אלא לכאורה לא מרויחים כלום כי בסוף כותבים אות אלא הסיבה הוא אפילו מילה שצריכים לומר שים אותה בסוף, דחה אותה למאוחר יותר, וידוע שהקאצקער שאלו אותו מאיפה לוקח את הכח לשתוק, ורצה לענות לו אלא נזכר סיג לחכמה שתיקה ועל כן שתק. ומתוך הניסיון כל אחד יתבונן כששתק לא התחרט. (הרה"ק ר' מנדל מווארקא זצ"ל)

"עם לבן גרתי" (לב, ה)

עם לבן גרתי, ותרי"ג מצוות שמרתי (רש"י) תמה ר' יצחק זליג מורגנשטרן, האדמו"ר מסוקולוב : יעקב, בחיר האבות, כלום נאה לו להתפאר בזאת שמר תורה בבית לבן ? מי ישמור אם הוא לא ישמור ? אלא "עם לבן", פירוש : ביחד עם מעשה לבן, בתוך העובדין (מעשה) של חול "גרתי" שמרתי תרי"ג מצוות, התורה כולה. זכיתי והכנסתי את הקדושה גם בעבודתי הפשוטה והרגילה.

"עם לבן גרתי" (לב, ה)

"ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשו הרעים" (רש"י) יעקב אבינו נאנח ואמר: אמנם תרי"ג מצוות שמרתי, אולם מצטער אני כי לא למדתי מלבן לקיים את המצוות בשלמות כזו של התלהבות ומסירות, כפי שהוא היה עושה את מעשו הרעים... (בשם מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל)

"עם לבן גרתי" (לב, ה)

ברש"י: גרתי - לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שבירכני 'הוה גביר לאחיך', שהרי לא נתקיימה בי.

ביאר ה'גן רוה', שכוונת יעקב הייתה לומר לעשו: מהברכה שברך אותי אבא "הוה גביר לאחיך", נותר "גר" בלבד. האמצע של המלה 'גביר' - 'בי', לא התקיים.

זהו שאומר: "...שהרי לא נתקיימה בי".

"ויירא יעקב מאד" (לב, ה)

אמר יעקב, כל השנים הוא -עשו- יושב בארץ ישראל, תאמר שהוא בא עלי מכח ישיבת ארץ ישראל (בראשית רבה). ולכאורה הדבר תמוה: יעקב אבינו שהעיד על עצמו "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי" (רש"י), יחשוש מפני עשו אחיו רק משום שקיים מצוה אחת בלבד, מצוות ישוב ארץ ישראל? על כרחך אתה אומר, כי מצוה זו של ישיבת ארץ ישראל, גם כאשר גוי, עשו ממש, מקיים אותה, יכולה להיות שקולה נגד כמה וכמה מצוות שצדיק תמים כמו יעקב מקיים אותן, ועל אחת כמה וכמה ששיבת יהודי בארץ ישראל אפילו הוא מקל ראש ח"ו במצוות אחרות, חביבה לפני המקום. ולא לחינם אמרו חכמינו (ילקוט שמעוני, איכה ג') אמר הקב"ה, הלוואי והיו בני עמי בארץ ישראל אף על פי שמטמאים אותה.

(הרב שמואל מוהליבר זצ"ל / עיטורי תורה)

"ויירא יעקב מאד וייצר לו" (לב, ה)

ויירא שמא ייהרג. ויצר לו שמא יהרוג הוא את האחרים. (רש"י) מדוע הריגת האחרים, הייתה אצל יעקב בדרגת חשש גדולה, בדיוק כמו החשש שמא ייהרג הוא? הרי בכל זאת מדובר כאן במי שבא להורגו ובהחלט יכול להשכים ולהרוג אותו? "אחרים" בש"ס (בדרך כלל) הכוונה לרבי מאיר. (ויעוין במסכת הוריות דף י"ג במעשה שמביאה הגמ' שממנו המקור לשם "אחרים"). ורבי מאיר יצא מבני בניו של עשו.

חשש יעקב שמא יהרוג הוא את "אחרים". כי אם יהרוג את עשו לא יוולד רבי מאיר.

לפי זה מבאר ה"אמרי שפר" כך: יעקב קנה את הבכורה מעשו. והיה זה קנין בדבר שלא בא לעולם (שהרי עדיין לא הייתה עבודה בביהמ"ק לבכורות). ולמה חל הקניין?

כי יעקב סבר כשיטת רבי מאיר שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם (יבמות צ"ג), אבל כעת חשש יעקב שאם יהרוג את עשו לא יצא ממנו ר"מ וממילא תתבטל המכירה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך" (לב, יג)

כבר הקשה רש"י ז"ל שהלא לא מצינו בשום מקום שהקב"ה אמר לו בזה הלשון. ויש לומר על פי הידוע שהשי"ת ברא שבעת ימים כנגד שבעת הרועים, יום ראשון של השבוע הוא בחינת אברהם, ויום שני בחינת יצחק, יום שלישי הוא כנגד יעקב. והנה בפרשת מעשה בראשית כתוב ביום השלישי פעמיים כי טוב, וזהו שאמר "היטב איטיב עמך" כי היום שמכונן נגדו נכפל בו כי טוב ולכן אבקשך שתיטיב עמדי. (השר שלום מבעלזא)

"ויקח מן הבא בידו" (לב, יד)

מצינו אצל אליהו עם נביאי הבעל שהפר של הבעל לא רצה ללכת, וזו הכוונה "ויקח מן הבא בידו" היות שאף בהמה לא רצתה ללכת וליפול בחלקו של עשו, היה צריך לקחתן בכח ובעל כרחן. (אלשיך, באר מים חיים, שפת אמת)

"עיזים מאתים ותישים עשרים" וכו' (לב, טו)

כל הפסוק מסתיים במ"ם לרמז שכל הבהמות ששלח לו יעקב היו בעלי מומים כדי שלא יקריב מהם קרבן לעבודה זרה. (בעל הטורים)

"מנחה לעשו..." (לב, יז)

מדוע נתן יעקב לעשו מתנות? האם לא היה מספיק להתפלל? וביארו: רצה יעקב לפעול ולעזור לבניו עד סוף כל הדורות, שכשתהיה להם בעיה עם הגויים - יתנו להם שוחד, ויבטלו הגזרות....

"ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורווח תשימו בין עדר ובין עדר" (לב, יז)

וכתב רש"י: עדר לפני חברו - כדי להשביע עינו של אותו רשע, ולתווהו על ריבוי הדורון... דרש הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין ז"ע ואמר: בא ונראה מה השביע את עינו של אותו רשע, כלום! אוויר - רווח! כן כל תאוות העולם, הם רק דמיון כאילו יש לו ממשות, ובאמת כלום אין בו! ועפ"ז אפשר להסביר את העניין ששמים יד על העיניים בקריאת שמע, למען נדע כי רק האמונה בה' היא אמיתית, וכל מה שאתה רואה בעיניך הוא מציאות זמנית ולא ממשית "רוח אוויר" המטעה את האדם...

"ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו" (לב, כה)

כאשר מתחברים הרבה יחדו, אין היצר מתגרה. אך כאשר אדם פורש מן הצבור ונשאר לבדו, מיד נאבק האיש עמו, מתחילה מלחמת היצר.

"וירא יעקב מאוד ויצר לו" (לב, ח)

יעקב נתקף בפרט מפני אחיו, אך מיד התחרט על כך וצר היה לו, הכיזד נת"רא הוא מפני משהו חוץ מה' יתברך...

"וירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם" (לב, ח)

על מה היה יעקב ירא מאד? מדוע "ויצר לו"? אלא פרשו גדולי החסידות: על כי "ויחץ את העם", משום שהשתררה חציצה והתפלגות בקרב עמו, ולא מאונס. ידע יעקב כי כל עוד מלוכדים כולם יחדו, אין יד עשו יכולה לשלוט בהם, ואילו משנחלקו למחנות, יש מקום לחשוש מפניו.

"ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה" (לב, ח - ט)

יש להבין שאל הרה"ק רבי שלום מבעלזא מנין היה לו ליעקב אבינו בטחון שאם יכה עשו מחנה אחד, יישאר המחנה השני לפליטה, ומאין לו שלא יכה עשו את שני המחנות? אלא תירץ הרבי יש לפרש על פי הכתוב (ויקרא כו, ח): "ורדפו מכם חמשה מאה", דהיינו שחמשה מישראל יכולים לנצח במלחמה מאה איש.

והנה, אצל יעקב היו באותה שעה שבעה עשר נפש: הוא עצמו, אחד עשר בניו, ארבע נשותיו ודינה ביתו, ואילו עשו הלך לקראתו עם ארבע מאות איש, נמצא שעל פי החשבון של "ורדפו מכם חמשה מאה", אין במחנהו של יעקב מספיק אנשים כדי לנצח את עשו וחילו.

משום כך חילק יעקב את משפחתו לשני מחנות, המחנה הראשון היו בו עשרה אנשים ובמחנה השני שבעה, והיה סבור יעקב שכאשר יראה עשו את הדבר יעשה אף הוא כך ויחלק את אנשיו לשני מחנות מאתיים איש בכל מחנה.

אם כך המשיך הרבי כאשר יבוא המחנה האחד של עשו להילחם במחנה הראשון של יעקב ינצחו העשרה את המאתיים ולאחר מכן יצטרפו עשרת המנצחים למחנה השני וביחד יכו את הנותרים בקלות.

לפי זה יש לפרש את הפסוק כך: "אם יבוא עשו אל המחנה האחת", כאשר יבוא עשו אל המחנה הראשון, "והכהו" ינצחו עשרת האנשים את עשו וחילו, ומשום כך בוודאי "והיה המחנה הנשאר לפליטה".

"קטנתי מכל החסדים" (לב, יא)

ע"י החסדים שעשיתי זכיתי למידת הענווה. קטנתי - מכל החסדים, ע"י שאדם עושה חסדים לזולתו הוא נעשה קטן בעיני עצמו וזוכה למידת הענווה. (שער החסידות)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

בפסוק: "עד אשר אבא אל אדני שעירה" (לג, יד) - יעקב עצמו אומר לעשו 'אני רק כשערה'. "ויבכו" - איש איש וסיבתו.

"וישקהו" (לג, ד)

פירש"י: "אמר רשב"י הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב". יש לפרש שבהלכה מובא: שנים שמכירים זה את זה אסורים לאכול על שולחן אחד זה בשר וזה גבינה שמא יאכלו יחד. וכתב ר' יהונתן אייבשיץ בספרו כרתי ופלתי (יו"ד סי' פח) שלישאל ועכו"ם מותר לאכול ביחד כי כרגיל אין ישראל ועכו"ם אוהבים זה את זה, ומדויק בזה לשון "הלכה", כי מזה יוצאת לנו הלכה לעניין בשר וחלב.

"וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה" לך ויאמר הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך" (לג, ה)

מקשה הרמב"ן, הלא שאל עשו 'מי אלה' על הנשים והילדים, ולמה השיב לו יעקב רק על הילדים ולא על הנשים. אלא הגמרא אומרת, כל הנושא אשה לשם שמים מעלה עליו הכתוב כאילו ילדה (סוטה יב), אם כן הרי הנשים הנישאות לשם שמים גם הן בגדר 'ילדים', ולפיכך שפיר השיב יעקב על כולם. (אמרי אמת)

"ויאמר עשו יש לי רב אחי" (לג, ט)

בדרך צחות: כתוב (מדרש) יעקב שלח מלאכים לעשו להחזירו בתשובה, אמר לו עשו: (לג, ח) 'ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי' כלומר האם כל המחנה אתה רוצה להחזירו בתשובה?! אמר לו, לא, למצוא חן, ויאמר עשו יש לי רב אחי, אתה רוצה לעשות אותי רב?! אני מסתפק בזה שיש לי אח רב, יעקב! (דברי ישראל)

"ויאמר עשו יש לי רב" (לג, ט)

ואילו יעקב אמר "יש לי כל" הרשעים לעולם חסרים, כיוון שמי שיש לו מנה רוצה מאתיים וכו'. משום כך יש להם רב אך לא הכל. אך הצדיקים אינם חסרים דבר, שתמיד יש להם "הכל". על כן יהודי כל בוקר מברך "שעשה לי כל צרכי".

"אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה..." (לב, ט)

בשנת תרצ"ג כשעלה היטלר ימ"ש לשלטון בגרמניה, שאל אחד מראשי הישיבות בראדין את החפץ-חיים זיע"א מה יהיה גורלם של אחינו אחרי אשר הרשע הצורך הכריז על מטרתו להכחיד את שם ישראל ח"ו? ענה לו החפץ-חיים: זה לא יעלה בידו. מעולם לא הצליח מי שהוא לכלות את עמנו בארצות פזורינו. ומפורש נאמר: אם יבוא

"הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי" (לב, ל)

ופירש רש"י: מפרש שמשנתנה שמו כל פעם לפי שליחותו. ובעלי המוסר מפרשים "למה זה תשאל לשמי" זה שמו ועצמותו של השטן שלא לתת להתבונן ולשאול את עצמו על מצבו הרוחני, וזה הכוונה "למה זה תשאל" - אין להתבונן כלל מה חובתו בעולמו. (בשם הרב גרשון שטיינברג)

"וירח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו" (לב, לב)

וירח לו השמש - רש"י הביא מדרש אגדה שהכוונה וירח לו לצרכו, לרפאות את צלעתו. בספר דברי יאיר מובא הסבר נוסף על מה ולמה זרחה לו השמש - בדרך החידוד: חז"ל אמרו (סוכה כט, א): "בשביל ד' דברים החמה לוקה", ואחד מהם על שני אחים שנשפך דמם כאחד". והנה רבקה אמרה (בראשית כז, מוה): "למה אשכל גם שניכם יום אחד" ופירש רש"י נתנבאה שביום שימות יעקב ימות גם עשו. ולכן נאמר אחרי סיפור יעקב והמלאך "וירח לו השמש", כי לו היה יעקב נהרג על ידי המלאך, היה גם עשו מת בו ביום, והיה נשפך דמם של שני אחים ביום אחד, והייתה החמה לוקה, אבל עכשיו שניצל יעקב נאמר: "וירח לו השמש..."

"וירץ עשו לקראתו ויחבקהו, ויפול על צוואריו וישקהו ויבכו" (לג, ד)

ביקש עשו לנשכו ונעשה צווארו של שיש. לכך נקוד "וישקהו", שלא הייתה נשיקה של אמת. "ויבכו" - למה בכו? משל למה הדבר דומה? לזאב שבא לחטוף את האיל. התחיל האיל לנגחו, נכנסו שיני הזאב בקרני האיל. זה בוכה, וזה בוכה: הזאב בוכה, שלא יכול לעשות לו כלום (בפעם הזאת); והאיל בוכה, שלא יחזור ויהרגו (בעתיד). אף כך עשו ויעקב: עשו בוכה, על שנעשה צוואר יעקב כשיש; ויעקב בוכה, שמא יחזור עשו וישכנו. על יעקב הכתוב אומר: "צווארך כמגדל השן" (שיר השירים ז, ה) ועל עשו נאמר: "שיני רשעים שיברת" (תהילים ג, ח).

"ויפל על צוואריו וישקהו ויבכו" (לג, ד)

הגמרא אומרת (סוכה נב ע"א), שלעתיד לבוא ישחט הקב"ה את היצר הרע, ואז הצדיקים בוכים והרשעים בוכים. הצדיקים בוכים, באמרם - איך יכולנו לכבש הר גבוה כזה? והרשעים בוכים - כיצד לא יכולנו לכבש חוט השערה כזה! אומר ה"חתם סופר": יעקב בכה באמרו - איך הצלחתי להתגבר על כזה הר, כמו עשו וארבע מאות האנשים שעמו? וכן כתוב בפסוק (עובדיה א, כא): "ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו".." עשו הנו 'הר'. ואלו עשו בוכה - הכיצד הוא וארבע מאות איש עמו, לא הצליחו להתגבר על 'חוט השערה' הזה, ששמו יעקב?! וזאת נרמז

ליקוטים וסיפורים נפלאים - וישלח

"מנחה לעשנו..." (לב, יד)

ר' יוסף בר סולובייצ'יק רבה של בריסק, נסע פעם אחת ברכבת יחד עם כמה יהודים. הגיע זמן תפילת מנחה. רצה ר' יוסף בר להתפלל מנחה במניין של עשרה יהודים. באותו קרון היו שנים מן ה"משכילים", כששמעו כי הרב רוצה לצרף גם אותם למניין עשרה נשמטו ויצאו לקרון אחר, המניין נתבטל ור' יוסף בר התפלל מנחה ביחידות. לאחר התפילה חזרו אלה השנים לקרון וישבו במקומם.

אמר ר' יוסף בר: כל ימי הייתי תמה על מה שאמרו חז"ל (בראשית רבה סוף פרשה עג): כי כל-כך הרבה עדרי צאן ובקר היה ליעקב אבינו עד שהיה זקוק לשישים ריבוא כלבים כדי לשמור על העדרים. והייתי מתקשה: הלא יעקב שלח מנחה לעשו מכל הבהמות: עזים ותיישים, רחלים ואילים, פרים ופרות, עיירים ואתונות, ולמה לא שלח לו בתוך מנחתו גם כלבים לשמור על העדרים האלה? אבל עכשיו מצאתי פתרון לתמיהתי: אמנם רצה יעקב לצרף גם כלבים למנחתו, אבל דרכם של כלבים לברוח מן המנחה. (שרי המאה)

"ויאמר שלחני כי עלה השחר" (לב, כז)

וברש"י, שהגיע זמנו לומר שירה. בספה"ק עבודת ישראל הביא לבאר, שידוע שהשטן בעצמותו אינו רוצה שישמעו לקולו ושיחטאו, אלא שתפקידו הוא לפתות את האדם, כדי שיתגבר האדם ויקבל שכרו על זה, ואם מפתה אדם לעבור עבירה, תקוותו שהאדם לא ישמע איליו, ואם האדם נכשל, הרי זה מצער. והנה כאן יעקב אבינו שהיה בעל כח גדול, ובכל זאת לא השתמש בזה לשום תאוות, וכעת שנלחם עמו פנים בפנים, והתגבר על היצר, הרי שהמלאך שמוח שמחה גדולה למאוד, שיעקב אבינו עמד בצדקתו ונצחו, וממילא הגיע זמנו לומר שירה על שיעקב אבינו נצחו. (עבודת ישראל)

"ויאמר יעקב...ראיתי פניך כראת פני אלהים"

ותרצני" (לג, י)

דברים אלה, משמיע יעקב באזני עשו בעת פגישתם, מתמיהים אותנו לא מעט. ונשאלת השאלה: האם אין לראות מידה של חנופה והתרפסות מצד יעקב, הקורא לעשו הרשע: "ראיתי פניך כראות פני אלוקים"?

והנה מצויה תשובה לתמיהה זו בדברי חז"ל, המובאים במסכת סוטה (מ"א, ע"ב): אמר רבי לוי: משל של יעקב ועשו, למה הדבר דומה? לאדם שזימן (=שהזמין לביתו) את חברו, והכיר בו האורח שמבקש מארחו להרגו.

אמר לו האורח: טעם תבשיל זה, שאני טועם אצלך, כתבשיל שטעמתי בבית המלך. אמר המארח: מכיר אותך המלך? פחד ולא הרגו... מדברי חז"ל כאן יוצא, שיעקב אבינו אינו מחניף חלילה לעשו, כי אם מטיל עליו אימה ופחד בהזכרת שם "אלוקים", העומד לימינו, וכך לא יעז עשו לפגוע בו לרעה.

עשו אל המנחה האחת והכחו והיה המנחה הנשאר לפליטה. הבין השואל, כי הסכנה קרובה והוסיף לשאול לתומו, אם ח"ו יעלה בידי הצורך להשמיד חלק מהיהודים מי יהיה אפוא, המנחה הנשאר לפליטה. על זה ענה: גם זה מפורש בדברי הנביאים (עובדיה א, יז): ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש. והרב השואל יצא מאת החפץ חיים כולו רועד ונסער על חורבן יהדות אירופה, ולבו היה נכון ובטוח כי ארצנו הקדושה תינצל. (חפץ חיים עה"ת)

"קטונתי מכל החסדים" (לב, יא)

ע"י החסדים שעשיתי זכיתי למידת הענווה. קטונתי - מכל החסדים, ע"י שאדם עושה חסדים לזולתו הוא נעשה קטן בעיני עצמו וזוכה למידת הענווה.

(שער החסידות)

מעשה ביהודי וגוי שגררו בשכנות. לאחר מכת גניבות בביתו של הגוי, פנה הגוי אל היהודי ושאל: איך בביתך אין גניבות? השיב היהודי: המזוזה שומרת עלינו.

ביקש הגוי מזוזה וקבע אותה בפתח ביתו.

לאחר כמה ימים, נשמעו דפיקות בדלת ביתו של היהודי. הגוי ניצב בפתח וביקש להחזיר בדחפיות את המזוזה. שאל היהודי: מה קרה, וכי המזוזה לא שמרה עליך מפני גניבות?

השיב הגוי: המזוזה דווקא עצרה את מכת הגניבות. הבעיה היא, שמאז ששמתי מזוזה בכניסה, כל רבע שעה דופקים ומבקשים ממני צדקה...

החיים מזמנים בפנינו דילמות לא פשוטות. קשיי פרנסה, בעיות בריאות, דילמות בתוך המשפחה והרשימה ארוכה. השאלה היא, איך אמורים להתמודד מול כל אלו?

יש הסבורים כי המפתח נמצא רק בידי אלוקים. בתגובה לכל בעיה, הם יתפללו, יתנו צדקה, יבדקו תפילין ומזוזות ויוסיפו במצוות, אך לא ינסו בעצמם לשפר את המצב. לדעתם, אפשר לשבת בחיבוק ידיים, שהרי ממילא הכל משמים.

לעומתם יש הסבורים כי המפתח נמצא בידי אדם. הם יזלזלו בזמני התפילה והלימוד, ויטענו כי בזמן הזה עדיף לעבוד ולמצוא הזדמנויות להשיג עוד פרוטה ולסגור עוד עסקה.

בא יעקב אבינו ומלמד כי השילוב הנכון הוא גם אמונה באלוקים וגם עשייה אנושית. פרשת השבוע מספרת כי כאשר עשו התקרב אל יעקב להורגו, יעקב עשה במקביל שלוש פעולות: שלח מתנות לעשו, הכין את עצמו למלחמה והתפלל אל אלוקים.

מצד אחד נדרשת השתדלות בדרך הטבע. הטבע נברא על ידי אלוקים, והוא רוצה שנפעל בעולם הזה בכלים טבעיים ולא נתמך רק על ניסים, מצד שני נדרשת תפילה ואמונה באלוקים, כיון שהטבע נברא על ידו והוא נתון בידי בכל רגע. לכן לפני הכל יש להתפלל אל אלוקים ולקיים את רצונו, כדי שלאחר מכן תצליח ההשתדלות בדרך הטבע.

כאשר יש אמונה וביטחון באלוקים, אין מקום ללחץ ודאגה. הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי הסביר פעם, כי במילה "דאגה" יש את כל האותיות הראשונות בא"ב, חוץ מהאות ב', שכן האות הזו מייצגת ביטחון באלוקים.